

IN ABDIAM PROPHETAM EXPLANATIO

Illustrissimo D. D. Petro Portocarrero Episcopo
Calagurritano F. Luysius Legionensis Augusti-
nianus. S. P. D.

Etsi non erat mihi in animo ea edere, quae auditoribus meis, iis, quibus interpretor sacros libros, de scripto dictare soleo, quod in hoc genere multa dantur imperitis auditorum auribus, neque selecta neque limata satis: tamen edi deberi admonitus sum ab hominibus studiosis mei, qui mihi saepe dixerunt, viderem, ne mihi eveniret in his scriptis idem, quod jam pridem in illis evenisset, quae de Theologicis dictassem quaestionibus. Illa enim scripta, dum ipse in eorum editione cunctor, pudoris atque aequitatis oblitos suo nomine edidisse alios. In quo, quod illis valde indignum, et minime ferendum videbatur, aliorum nomine mea edi, parum certe me movit, quod utrum meo, an aliorum edantur mea nomine, non admodum referre, aut ad me pertinere judicem. Nam quod ab homine Christiano in his rebus quaerendum est, ut Ecclesiae pro sua virili parte prosit, vel privatim, vel publice, id, si quid in meis scriptis est ejus generis, quod alicui possit esse utile, quocum-

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

010162

que illa edantur nomine, assequor. Laudis autem apud homines fructum, qui ex eo ad me per venturus erat (si tamen per venturus erat aliquis), nec ipse curo, nec homini modesto, et in Christiana disciplina educato curandum existimo. Itaque non eo commotus sum, quod aliorum nomine mea ederentur: sed quod varie corrupta, et multis contaminata ederentur modis, eo sum inductus, ut mea, qualia qualia sunt, a me edi integra, quam ab aliis corrupta mallem. Nam plagiarii isti, ut plagium celent, quae edunt, ea invertunt: quae autem invertunt, deteriora redunt: nec solum eos injuria afficiunt, quorum res surripiunt, sed etiam publice cunctis obsunt, dum eas e bonis malas faciunt. Igitur sententiam de non edendo mutavi meam: idque in eo spectavi, non ne mea ab aliis, sed ne integra corrupte, distincta perturbate, plana ederentur confuse. Itaque illa edere statui, edoque nunc ex eis duo, non tam συνταγματα, quam υπομνηματα in Abdiam, et in Pauli ad Galatas Epistolam, reliqua mox editurus. Haec qualia sint, docti judicabunt. Mihi nihil meorum satis probatur. Conatum tamen esse me non diffiteor lumen inferre rebus obscuris et involutis. Sed si minus per se placebunt, placere, credo, cunctis poterunt, tuo Petre clarissime, commendata nomine, cuius summa est, apud omnes, quibus notus es, excellenti virtuti tuae, ac summae generis nobilitati debita gratia, et authoritas. Quare ea ad te mitto, quo neminem habeo, neque cui magis debeam, neque quem pluris faciam, neque cuius in nomine libentius acquiescam, neque denique quem sperem meis scriptis majori vel praesidio vel ornamento futurum. Quae me spes certe non fallet. Vale.

PROPHETIA ABDIAE

E prophetis, quos minores vocant, quod eorum scripta ad Esaiæ, et Jeremiac, atque Ezechielis scriptorum magnitudinem relata, per exigua sint, Abdias et est unus, et ordine quartus, et libri parvitate omnium minimus. Vaticinatus enim est adversus Edom: eamque vaticinationem suam paucis versibus comprehensam litteris prodidit. Sed ut breve sit quod scripsit Abdias, tamen pro satis longo id haberi debet: tum propter earum rerum, quas scribit, magnitudinem: tum propter scribendi rationem obscuram, et involutam. Quis autem fuerit Abdias, aut quo tempore vixerit, video non satis constare. Nam sunt qui dicant eum fuisse genere Idumæum, religione Judæum. Quod si verum est, quaeri potest, quare vir Idumæus vaticinatus sit contra Idumæos? Ad quod respondendum est, id factum videri, ut Idumæi fidem haberent ei vaticinationi, cuius authorem esse viderent non aliquem Judæum, id est, generis cum Judæis cognatione conjunctum (universos enim Judæos illi pro inimicis, et ob eam causam pro suspectis habebant) sed Idumæum (hoc est), contribulem suum, sibiique affinem, atque omnia bona ipsis cupientem. Divus porro Hieronymus Hebraeorum Doctores sequutus affirmat esse eum Abdiam, qui in libris Regum Regis Achabi res

administrasse dicitur (1): de quo etiam memoratur, Jezebele Prophetas Domini ad necem quaerente, e media caede eripuisse centum Prophetas (2), eosque duabus in speluncis inclusos, quinquagenos in singulis, et suis sumptibus aluisse, et summa diligentia occultasse. Quae sententia si obtineat, perspicuum erit Abdiam sub Rege Achab, aut paulo post ejus mortem, aetate certe Eliae, aut Elisei, haec scripta edidisse.

Sed sunt nonnulli, quibus ista non placeant, quiue e sacris Litteris contrarium ejus sententiae evinci posse contendant: quod dicant, ex iis colligi anno ducentesimo a morte Achab hunc esse editum librum: idque tali argumento confirmant. Constat Abdiam his scriptis accusare Idumaeos, quod Judaeorum hostes in bello juverint, quodque conjunctis suis cum illorum copiis, Judaeis magnam cladem intulerint: manifestum autem est e Regum libris ante Achaz Regis Judaeorum tempora (ad quem ab Achabo Israelitarum rege, ut minimum ducenti numerantur anni) Idumaeos aut bellum non intulisse Judaeis, aut in bello inferiores fuisse semper: ipso autem Achaz apud Judaeos regnante, primum prospere adversus ipsos pugnasse, eorumque vastata regione, multisque ipsorum occisis, magna abacta praeda, maximam cladem intulisse illis. Ergo consequens est de illa clade ista dici. Ex quo rursus sequitur, aut ipso hujus cladis tempore, aut certe post id tempus hunc esse editum librum, hoc est, Abdiam vixisse, atque scripsisse Achaz Judaeorum regis temporibus, id est, multo post Achabi Israelitarum regis tempora. Haec illi quidem. Quae tamen facillime refelluntur. Nam primum falsum est, ut inferius manifeste docebo, haec pertinere ad id bellum, quod adversus Achaz Idumaei simul cum Syris et Palaestinis gesserunt. Deinde, ut maxime pertinerent, cur quaeso id bellum etiam antequam

(1) III. Reg. (2) III. Reg.

gereretur, divino vati notum non fuerit, ut necesse sit Abdiam, siquidem ei notum id fuit, bello jam gesto scripsisse? Non enim, si ejus belli causa in eas calamitates inciderunt Idumaei, quas denunciat Abdias, idecirco ante eam denunciationem gerendum id bellum fuit. Prophetae enim divino illustrati lumine, non solum ex causis antegressis futura prospiciunt, sed saepe etiam et causas, et effectus causarum, id est, et peccata hominum eventura, et divinas ob ea peccata animadversiones futuras multo antea quam eveniant, cognoscunt.

Sed haec tenebris vetustatis premuntur, nec ignorata nocent. Illud sciri dignum, quod Hieronymus et Hieronymum sequutus Lyranus dixerunt: si Abdias Achabi oeconomus, uti diximus, fuit, ipsum officii viris sanctis atque Prophetis exhibiti praemium accepisse donum Prophetiae. Dignum videlicet pro suis meritis praemium, ut qui Prophetis vitam dederit, ipse eximius efficeretur Propheta; Deo scilicet jam tunc praestante et exolvente fidem ejus promissi, quod multo post ore Christi promissit apud Matthaeum, qua dicitur (1): Qui recipit Prophetam in nomine Prophetae, mercedem Prophetae accipiet. Nam profecto, qualis est is, eui quis studet, aut ad quem se adjungit, talis quisque ut plurimum evadit in utramque partem, quod his exemplis fiet planum. Moses enim, ut in Exodo scribitur (2), ex assuetudine colloquendi cum Deo «similis Deo quodammodo effectus, toto ore radios divini luminis emittebat». Et ut est in Regum primo libro (3), Saul Rex in Prophetarum cuneum cum incidisset, «numine statim correpitus prophetavit et ipse». Et de Salomone in tertio Regum scribitur (4), «quod se implicuissest mulierum Idola colentium amoribus», et ipsum Idola coli censuisse. Judaeis certe in Exodo, et alibi plures praecipitur, ne connubia ineant, aut quidquam commercii habeant cum aliarum re-

(1) Mat. x. (2) Exodi. (3) I. Reg. (4) III. Reg.

ligionum hominibus, quod e commercio necessitudo, et e necessitudine oritura esset similitudo morum (1). Nam ut apte ad hanc sententiam scribit Paulus: «Modicum fermentum totam massam corruptum, et corruptum bonos mores colloquia prava»; et e contrario, «Sanctificatus est vir infidelis propter uxorem fidelem.» Quibus consonant, quod in Ecclesiastico dicitur (2): «Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea, et qui communicaverit superbo induet superbiam.» Igitur Abdias, quod officiosus atque pius fuerit in viros Prophetas, donatus et ipse est spiritu prophetiae: et ex commercio, quod habuit cum sanctis viris evasit illis similis, sanctus, videlicet, vir, et eximius Propheta.

Sed exposito quis fuerit Abdias, exponendum sequitur quod et quale sit hujus prophetiae argumentum, id est, quaeri praeterea debet in quos proprie invehitur, et quasi dirigit aciem hujus suae praedictionis Abdias. Quae profecto res difficilem explicationem habet. Nam quamvis contra Edom se dicat scribere, tamen sunt nonnulli, quibus non sine magna causa videtur ista ad Edom non proprie pertinere, id est, non pertinere ad Esau fratris Jacobi posteros, sed figurate Edonis nomine alios significari homines propter aliquam rem, quae ipsis cum Idumaeis, vel in religione, vel in moribus communis esset, sic nominatos. Nec qui ista sentiunt uniusmodi sententiam sequuntur, sed alii alio loquuntur modo. Hebraei quidam Doctores in Edom hoc loco Romanos intelligi volunt, quos propter duas causas sic nominatos esse dicunt: una, quod imitentur Edom odio adversus Judaeos; nam Edom, id est, Esau magno semper odio prosequutus est Jacob fratrem germanum suum, et posteri Esau Idumaei posteris Jacob, id est, Judaeis semper fuerunt infensi: altera quia, ut ipsi docent, Romani ab Idumaeis ortum, et genus ducunt. Traditur enim in Hebraeorum annalibus Aeneam, ad quem Romani generis sui

(1) 1. Cor. v. (2) Eccl. XIII.

originem referunt, fuisse Idumaeum, eumque ab Idumaea per Aegyptum et Lybiam devenisse in Italiam. Nec solum hanc vaticinationem, sed universa fere, quae a Jeremia (1), Ezechiele (2), Esaia (3) vatibus dicuntur adversus Edom, ea de Romanis litterate dici confirmant. Itaque et illud Esiae, Onus Duma, quae est Edom, aut ab Edonis posteritate culta regio Idumaeae, advocant in auxilium hujus suae sententiae, eoque utuntur pro firmo arguento, quod ita asserant, commutatis paululum litteris ratione quadam scribendi arcana, et his litteris familiari, Duma idem esse quod Roma.

At Burgensis vir praestans eruditione, et judicio, cum haec tum illa, quae Esaias in tricesimoquarto capite scribit (4), censem litterate dici adversus Judaeos, ad quos ipse nomen Edom transfert non immerito. Nam sicut olim Esau inimicietas capitales quoad vixit exercuit cum Israele suo fratre germano, nec solum exercuit ipse, sed quasi haereditarium, et legitimum ad Idumaeos pesteros suos transmisit, ut Israelitas odio quidem semper, armis vero persevererentur quoad possent, sic Judaei infideles fideles Judaeos, et ab his propagatas gentium Ecclesias, et omnino Christianorum gentem, Christumque ipsum quamvis gentilem suum, non solum maledictis incessunt, sed etiam extinctum cupiunt. Rupertus Abbas eadem, quae Burgensis, scribit, similiterque arbitratur Abdiam invehi in Judaeos Ecclesiae hostes, et ob id Edom recte nominatos. Porro, qui figuram in hoc nomine non agnoscent, sed id appellari proprie censem pro Idumaeis posteris Esau, quiique de illis interpretantur haec scripta universa, et hi in duas sententias divisi sunt. Nam cum iis omnibus inter ipsos conveniat hac vaticinatione praedici Idumaeos fore excindendos, alii ipsorum existimant id de illis praedici, propterea quod Syrorum, et Palaestinorum auxiliares fuerunt contra Ju-

(1) Jer. XLIX. (2) Ezec. XXXIV. (3) Esai. XXI. (4) Esai. XXXIV.

daeos: alii quod Chaldaeis duce Nabuzardam vastantibus Hierosolymas opem tulerunt. Nam quin utrisque Idumaei fuerint auxilio; Syris, regnante Achaz; Chaldaeis, quo tempore urbs eversa est, et templum incensum, dubitari non potest. De primo enim supra demonstratum est e libris Paralipomenon, et Regum. De altero autem, ut praetermittam dicere quam ejus fiat aperta significatio in Jeremiahae, et Ezechielis scriptis, quod esse manifestius testimonium potest eo, quod David ponit in psalmo, ubi ex persona populi a Chaldaeis in captivitatem abducti, conversa ad Deum oratione sic dicitur (1): Recordare Domine filiorum Edom in die Hierusalem, qui dicunt exinanite, exinanite usque ad fundamentum in ea. Ergo utroque tempore Idumaei, Judaeorum adjuncti hostibus, ipsos valde oppreserunt. Verum ut mihi dubium, et spissum esset, quo de genere Abdias ageret proprio, an figurato, quosve Idumaeos nominaret, eosne qui proprie tales sunt, an qui nominantur tales nomine ob aliquam similitudinem ad ipsos translato; itaque ut de isto dubitarem, tamen dubitare non possem, quin et verosimilior eorum sententia sit, qui genus figuratum sequuntur, et opinio utraque eorum, qui proprium tuentur, sit commentitia atque falsa.

Et ut ordiamur a priori sententia, falsum plane est, has comminationes, atque praedictiones ad illud esse referendas bellum, quod Syris ducibus Idumaei adversus Judaeos gesserunt. Primum quoniam in his scriptis mentio fit Hierusalem, non solum ab Idumaeis obsessae, sed etiam captae, atque direptae: et eorum ea in re, vel animi acerbitas, vel odii immanitas, quanta fuerit refertur: ejusque ob facti culpam fore dicitur, Deus ut ipsos deleret. Propter interfectionem, inquit, et propter iniquitatem in fratrem tuum Jacob operiet te confusio, et peribis in aeternum. Quae autem imperfectio ista, et caedes, atque iniquitas

(1) Psal. cxxxvi.

fuerit e vestigio declaratur. In die, cum stares adversus eum, quando capiebant alieni exercitum ejus, et extranei ingrediebantur portas ejus, et super Hierusalem mittebant sortem, tu quoque eras quasi unus ex eis. Ergo quod urbis captae atque direptae tempore hostibus Judaeorum auxilio venerunt Idumaei, idcirco et ipsi praedicuntur delendi. Atqui constat tempore Achaz Syrum urbem nunquam cessisse: subegit ille quidem armis, vique cepit, et in suam potestatem redigit Judaeorum ditionis nonnullas urbes, Bethsames, Ajalon, et Gaderoth, Socho quoque et Thannam, ut in libro Paralipomenon scribitur (1): urbemque Ailam Syrus Judaeis erectam Idumaeis tradidit incolendam, ut in Regum (2) Judaeorum commemoratur historia: qua etiam dicitur in historia, admovisse eundem castra ad urbem regiam, eamque obsedit, non tamen ipsam cepisse, sed ab ea potius discessisse re infecta. Ex quo manifeste conficitur hic non accusari Idumaeos de eo bello quod simul cum Syris regi Judaeorum Achaz intulerunt, quo in bello, ut liquet, Hierusalem capta non fuit, quando constat de eo accusari, quod Hierosolymas vi captas crudeliter diripuerunt, captivosque abduxerunt ipsarum civives. Deinde hic inter alia praedicuntur nunquam postea futurum, ut Hierusalem in potestatem Idumaeorum veniret: neque eventurum ullo postea tempore, ut urbe a se vel ab aliis capta, ipsi aut in eam ingrederentur, aut ejus diriperent domos, aut caudem civium in ea facerent, aut eorum alicui fugam intercluderent, sic enim scribitur: Neque ingredieris portam populi mei in die ruinae eorum: neque despicies et tu in malis ejus in die vastationis illius, et non emitteris adversus exercitum ejus in die vastitatis ejus: neque stabis in exitibus, ut interficias eos, qui fugiunt; et non concludes reliquos ejus in die tribulationis. Quod si vere evenit, ut evenire necesse fuit, quando id Deus, qui falli ne-

(1) II Par. ca. xxviii. (2) IV Reg. c. XVI.

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEÓN
Méjico Valverde y Tellez

quit, eventurum praedixit, ista dici propter ea, quae Idumaei, Syrique rege Achaz adversus Judaeos gesserunt, nullo modo potest esse verum, cum ex supradictis apertissime constet post id omnino bellum Idumaeos, quando Hierosolymas capiebant, et evertabant Chaldaeis, auxiliatos fuisse illis: nec auxiliatos fuisse modo, sed et cohortatos esse, solo ut ipsas aequarent, nullique ut civium aetati parcerent: captaeque tunc urbi, atque direptae constat superbe insultasse Idumaeos.

Atque his satis refellatur prior illa sententia, quibus nihil minus efficacia sunt ea argumenta, quibus improbatur posterior. Nam si Idumaei quod Hierosolymas Chaldaeis dubibus everterunt, dicuntur postea extingendi, quaero a quibus sint extingendi? Ab eisdem Chaldaeis, dicunt, qui debellatis Judaeis, victricia arma in Idumaeos verterunt. At primum id nullius idonei scriptores voce, atque testimonio firmatur, sed pro arbitrio eorum fingitur, qui nisi id commenti fuerint explanationis suae exitum non inveniant. Deinde non est probabile, operae egregie ab Idumaeis in bello navatae tam malam illis retulisse gratiam Chaldaeos prudentes homines. Postremo, ut demus probabile esse, nam e Jeremiae nonnullis verbis videtur posse id quodammodo colligi, post eversam a Chaldaeis urbem, et Judaeorum deletam rempublicam, Chaldaeos, Idumaeosque aliqua de re inter se dissentientes tandem ad arma venisse, itaque ut demus verum id esse, qui verum sit Idumaeos tunc in aeternum periisse, id est, occidione occisos fuisse a Chaldaeis ita ut nominis ipsorum memoria interiret, nulla certe reipublicae facies ipsis amplius maneret, quod hic futurum praedicitur; cum constet post illa urbis eversae a Chaldaeis tempora, ad id usque temporis, cum a Romanis iterum eversa est, Idumaeos patrio in solo, non solum vixisse incolumes, sed etiam praestitisse virtute, atque armis? Nam Darii Histaspis jussu, quem post excidium Hierosolymorum regnasse certum est (fecit enim is potes-

tatem Judaeis, ut et templi opus Cyri regis tempore institutum, posteaque intermissum absolverent, et urbis dirutae muros erigerent) hujus igitur jussu Idumaei Judaeis a Babylone reversis reddidisse a Josepho dicuntur id Judaeae regionis agri, quod ipsi, Judaeis Babylonem in captivitatem abductis, regionem cultoribus ingressi vacuam suo arbitratu occuparunt. Ex quo intelligitur post vastatam a Chaldaeis Judaeam, Idumaeos, non solum non fuisse deletos, sed fuisse Judaeae regionis bona parte, novaque imperii accessione, vel Chaldaeorum permissu, vel occupatione ipsorummet, nemine, qui ipsos impediret, relicto, locupletatos, atque auctos. Nec multo post iidem in acie contra Judam Machabaeum Judaeorum ducem semel, atque iterum steterunt, ut docet idem Josephus. Superati illi quidem in eo praelio fuerunt a Judaeis, sed quod superati tunc, et praelio victi fuerunt, id pro argumento est, ante id tempus ejusmodi illos fuisse, ut et alios bello aggredi possent, et de principatu contendere auderent cum hominibus bellicosis.

Sed nec a Juda Machabaeo eorum fuit extinctum genus. Nam quod idem Josephus testatur, Hyrcanus Pontifex postea illos vicit, victosque et sub jugum missos, coegit ut patro relicto more Judaeorum ritu se circuncidi paterentur. Eos deinde Pompejus ab imperio Judaeorum exemit, et suis vivere permisit legibus, quod idem Josephus scribit. Cum enim Alexander Aristobuli filius ex Asamonaeorum genere, in Judaea Rex simul et Pontifex, adjunctis ditioni suae Syris, et Phoenicibus, atque Idumaeis, regni sui pomaria late extendisset, eo mortuo, atque Alexandra etiam ejus uxore vita functa, eorum filii Hyrcano, et Aristobulo quidquid pater, atque majores ipsorum adjecerant, illorum regno Pompejus belli jure ademit, ademptumque aut attribuit Syriae provinciae, aut pristinae libertati restituit. Nec illo solum tempore Idumaeorum vigebant opes nomenque, sed ex eo deinceps in majori gloria fuit. Antipater enim